

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

טלטול מנורה בשבת

(מ"ה ב') (1) הורה ריש לקיש בצידן: מנורה הניטלת בידו אחת, מותר לטלטלה. (ניטלת רק) בשתי ידיו, אסור לטלטלה. (2) ורבי יוחנן אמר: אנו אין לנו (שום היתר בהלכות טלטול נרות) אלא בנר (ישן) כרבי שמעון. אבל מנורה בין ניטלה בידו אחת, בין ניטלה בשתי ידיו, אסור לטלטלה.

(מ"ו א') ומסיק, דמיירי במנורה כעין חוליות דאית בה חידקי (חיתוכים מסביב, ונראית כעשויה מפרקים). הלכך (מנורת) חוליות (העשויה מפרקים), בין גדולה בין קטנה אסורה לטלטלה (שמא תיפול ותתפרק וירכיבה, ונמצא עושה כלי). גדולה נמי (שהדרך לעשות מחוליות), דאית בה חידקי (חיתוכים), (אסורה) גזירה אטו גדולה דחוליות (שהרואה סבור של חוליות היא). כי פליגי בקטנה דאית בה חידקי (שכולם יודעים שאינה מחוליות); מר (רבי יוחנן) סבר גזרינן, ומר (ריש לקיש) סבר לא גזרינן.

אמר רבי יהושע בן לוי: פעם אחת הלך רבי לדיוספרא, והורה במנורה כרבי שמעון בנר. איבעיא להו: (הוראה אחת היא) הורה במנורה (להתיר כריש לקיש) כרבי שמעון בנר להיתרא (כדרך שרבי שמעון מתיר בנר ישן). או דילמא (שתי הוראות הן) הורה במנורה לאיסורא, וכרבי שמעון בנר להיתרא? תיקו.

גרסינן להלן, סוף פרק כל כתבי (קכ"ב א'):

פמוטות של בית רבי, מותר לטלטלן בשבת. (ומברר) בניטלין בידו אחת, או (אפילו) בשתי ידיים? ופשיט, כאותן של בית אביך.

שיטות הראשונים

טלטול מנורה: מסיק בגמרא שבשל חוליות, בין גדולה בין קטנה אסור לטלטלה. גדולה נמי ואית בה חידקי אסורה. כי פליגי בקטנה ואית בה חידקי. פסקו **תוספות ורא"ש** כרבי יוחנן, נמצא, כל מנורה, אפילו מחתיכה אחת, שיש בה חריצים, בין גדולה בין קטנה, אסור לטלטלה. **והרמב"ם** פסק דבשל חריצים אם היתה קטנה מותר לטלטלה. **ור"ף** השמיט כל זה.² **והשו"ע**³ פסק **כתוספות ורא"ש**.

טלטול פמוטות: דעת **רש"י** שפמוטות גדולים אדם קובע להם מקום, ואסור לטלטלם. **ותוספות, רמב"ן, רא"ש** ועוד, סוברים שאין מתבטל תורת כלי מחמת כובדו, ומותר בטלטול. וכן פסק **השו"ע**⁴.

1. דהלכתא כוותיה לגבי ריש לקיש. כ"כ הר"ן בדעת התוספות (כ"א ב', בדפי הרי"ף, ד"ה ולפיכך השמיט, וכ"כ בחי' בשם אחרים).
הרא"ש לא פסק להדיא כן, אלא שהביא מח' רבי יוחנן וריש לקיש לגבי קטנה ואית בה חידקי. ומשמע שהלכה כרבי יוחנן, שהלכה כמותו לגבי ריש לקיש. וכן כתב ברמזים. וכן פסק הטור (או"ח רעט).
2. וכתב הר"ן שטעמו משום שסובר שהוא כמ"ד יש בניין בכלים. אבל לדידן דקיי"ל אין בניין בכלים, אפילו של חוליות מותר (הובא בב"י או"ח רעט, ז). וכ"כ הרשב"א בטעם הרי"ף.
3. או"ח רעט, ז. מקורות - תוספות (מ"ו א', ד"ה דחוליות). רא"ש (סי' כב). רמב"ם (הל' שבת כו, יא). ר"ן (כא ב ברי"ף, ד"ה ולפיכך).
4. או"ח רעט, ז; שחב. מקורות - רא"ש (פרק כל כתבי, סי' יב). תוספות (סו"פ במה מדליקין, ל"ה א', ד"ה ואפילו; אמנם ראה תוספות עירובין ק"ב א', ד"ה ההוא). רמב"ן (קכ"א ב', ד"ה אמר ליה; הו"ד בר"ן). ר"ן (פרק כל כתבי, מו א ברי"ף, ד"ה פמוטות).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן רעט)

ז. מנורה, בין גדולה בין קטנה, אם היא של פרקים אין מטלטלין אותה דחיישינן שמא תפל ותתפרק ויחזירנה ונמצא עושה כלי; ואפלו אם אינה של פרקים אלא יש בה חריצים סביב ודומה לשל פרקים, אסור לטלטלה.

(או"ח, הלכות שבת, סימן שח)

ב. כל כלי, אפלו הוא גדול וכבד הרבה, לא נתבטל שם כלי ממנו לא מפני גדלו ולא מפני כבדו.